

RYOMGÅRD REALSKOLES
ELEVFORENING

ÅRSSKRIFT 1981

RYOMGÅRD REALSKOLES
ELEVFORENING

ÅRSSKRIFT 1981

Kolind Bogtrykkeri

RYOMGÅRD REALSKOLES ELEVFORENING

ÅRSSKRIFT 1981

Redaktion

Hanne Hove-Nielsen, Torben Jensen og N. A. Højholt

Indhold

Side

5	<i>K. Basse</i> : Årets translokationstale
10	Afgangsholdene
12	Med 5. kl. på Lolland
18	<i>Thyra Weiner Munch</i> : Ryomgård Realskole
21	<i>Hugo Vinderslev</i> : »May - Day«
24	<i>Hanna Bab</i> : Fra Kenya til Ryomgård
26	<i>Karl Mejnecke</i> : En rejse på Djurs
35	<i>Hector Estrup</i> : I anledning af...
39	<i>Torben Jensen</i> : Efterårsfesten
43	Fra skolens dagbog
52	Sidste skoledag
54	Praktiske oplysninger
59	To af jubilæumsholdene 1982
60	Personalia
62	Regnskab

Årets translokationstale

Varig er for alt og alle kun forandrings faste lov.

Det er vist ret almindeligt som et billede af den menneskelige tilværelse at se den som en vandring ad »livsvejen«.

Denne vej har som andre veje med mellemrum sine vej-kryds.

Afslutningen på jeres »børneskole« er et sådant vej-kryds.

Det er muligt, at vandringen er rettet mod et bestemt mål, men vel mere sandsynligt, at det for de fleste af jer endnu for-toner sig i det uvisse.

Hvilken vej, der skal vælges ved vej-krydset, kan være svært at afgøre.

Jeg skal gerne give jer unge medhold i, at det ikke er et ungdomsvenligt samfund, I skal ud i. Det er vel et spørgsmål, om det overhovedet er venligt!

Ungdomsarbejdsløshed, adgangsbegrænsning, uafklaret uddannelsespolitik, økonomisk stramning overalt. Ingen står og venter med hatten i hånden for at tage imod jer med kys-hånd. Det er ikke misundelsesværdig at være ung i dag.

Usikkerhed, rådvildhed og håbløshed er vel forståelige følelser i den forbindelse.

Nu skal I dog ikke tro, at vi er ved at gå til af medynk med jer, – for det er vi ikke! Det er jo ikke første gang i historien, det har set usikkert og truende ud for ungdommen. Vi andre har også oplevet situationer med 56 til en optagelsesprøve, hvor der var plads til 16.

Hvorom alting er: forandringens faste lov er over os. Et skifte er ved at ske. Det er en anden tilværelse, I går ind til,

når I går ud af skolens port nu om lidt, enten det så er en anden uddannelsesinstitution eller en læreplads eller, hvad det end er. Det er noget nyt, det er anderledes, det stiller andre krav.

Forhåbentlig er I rustede til overgangen.

Sidst I passerede en korsvej på jeres livsbane, – da I startede i skolen, – var I ikke selv medbestemmende. Andre klarede det skifte for jer. Denne gang skal I selv klare overgangen, og det er sundt selv at skulle, og det giver en begyndende livserfaring, – enten skiftet lykkes, eller det viser sig at være en fejltagelse.

Det er vel en naturlig tanke, når man skal skilles fra folk, man har haft en del med at gøre gennem kortere eller længere tid, at man da føler trang til at give dem et par ord med på vejen.

Det vil jeg da gøre – først ved at genopfriske en historie, som I har hørt før:

Lignelsen om de betroede talenter.

(Matt. 25,14)

Jeg sagde for lidt siden: forhåbentlig er I rustede til den overgang, I står overfor. I er blevet begavet med forskellige evner – i forskellig grad. I har haft lejlighed til at tilegne jer kundskaber og arbejdsvaner, I er blevet stillet over for opgaver og krav, der er afpasset efter jeres alder og kunnen.

Det er de talenter, der er blevet jer betroet. Om få minutter får I papir på, hvordan I har forvaltet disse betroede midler.

Jeg skal overlade til jer selv – i en stille stund – at vurdere, ærligt og oprigtigt, om I har udnyttet de givne muligheder, eller om der har været tale om slet og ret opbevaring.

Ja, dette skulle være et af de våben, I nu skulle være rustede med til den nye etape på livsbanen.

Et andet skulle I gerne have i jeres ungdom, jeres helbred, jeres optimisme og gå-på-mod.

Som et tredje våben vil jeg nævne et, der er svært at håndtere. Det er jeres vurderingsevne – ikke mindst jeres vurdering af jer selv. Det er en svær sag; det tager sin tid at lære det; det skal der arbejdes med.

Det drejer sig om at vurdere sin egen styrke og begrænsning. Kan man ikke det, står man i fare for at falde i den ene eller den anden grøft: selvovervurderingen eller selvundervurderingen. For unge mennesker er der nok større risiko m.h.t. den første end den sidste.

Det er et spørgsmål om at være ærlig og redelig over for sig selv. Det er muligt, at du *en overgang* kan bilde dine omgivelser ind, at du er en vældig karl. Men kommer du så langt ud, at du kan bilde dig selv det ind, - at du selv tror på det, så er det for alvor alvorligt.

Farisæeren og tolderen.

(Luk. 18,9)

Også din evne til at omgås dine medmennesker er et af dine værdifulde våben i kampen for tilværelsen.

Med medmennesker tænker jeg her på dels de »påtvungne« - arbejdsfæller, overordnede, med tiden måske også underordnede, familie - og dels de selvvalgte - kammerater, livsledsager, familie. Er du f.eks. i stand til at tage imod en vejledning eller en tilrettevisning fra dine overordnede, uden at du opfatter det som personlig forfølgelse?

Kan du tåle, at din sidemand er dygtigere end du?

Kan du tåle, at din sidemand er mindre dygtig, end du er, men alligevel har samme løn, arbejdstid og ferie?

Vil du være i stand til at fremsætte din forhåbentlig berettigede kritik på en saglig måde, så den kan blive grundlag for drøftelse, eller skal det ud gennem provokerende og følelsesladede udtryk? - Dine chancer for at blive hørt er nok ikke lige store!

Er du i stand til hos den arbejdskammerat, over- eller underordnede, der viser flid og god vilje, men som selvfølgelig har sine fejl ligesom alle andre, er du i stand til at se med forståelse på fejltagelserne og hæfte dig ved de positive sider hos dette menneske, eller er du straks klar til at trække fejlene frem, at gøre grin med vedkommende, at være med til at sparke vedkommende ud?

Hertil vil du vel sige, at det kan du ikke svare på.

Rigtigt, ja, - og dog! Du kan jo prøve spørgsmålene af på

din hidtidige situation – som barn, ungt menneske, elev. Se dem i forhold til forældre og søskende, lærere, sidekammerater, klassekammerater, kammerater i de mindre klasser! Det kan nok give dig et fingerpeg om dig selv.

Selvbeherskelse, tolerance, viljen til at se det positive hos andre – uden at være godtroende – er gode våben, men svære at lære at bruge, der skal arbejdes med dem.

I står ved korsvejen. Her kan I ikke blive stående. I skal videre.

Har I brug for vejvisere – rådgivere, så vælg dem med omhu.

Der er mange slags vejvisere: Dem, der ser det som en ondskabsfuld spøg at sende jer ud ad den forkerte vej, og dem, der af egoistiske grunde sender jer af sted mod mål, der passer i deres planer, – og så de sande rådgivere!

Det kan godt være jeres kammerater. Men her gælder det som ved andre valg: vær omhyggelige i jeres valg af kammerater. Mangen en ung er gået til grunde p.g.a. dårlige kammerater, og mange har måttet kæmpe en lang og hård kamp for at komme ud af dårligt kammeratskab.

Det kan være jeres hjem. De fleste af jer kommer fra gode hjem, – en uvurderlig støtte, som man ikke skal kaste over bord, selv om I selvfølgelig også skal igennem den pubertetsperiode, hvor alle forældre er oldnordiske, reaktionære, stok-konservative, forkalkede, – kort sagt umulige at omgås. Fatter I ikke, mens dette står på, hvad det vil sige at have et godt hjem i ryggen, så prøv at drøfte det med dem af jeres kammerater, der *ikke* har det gode hjem.

Men jeg skal slutte, og I skal videre.

Selvfulgelig skal I – som alle tidligere generationer af unge – ud for at reformere verden, og selvfølgelig skal I leve jeres ungdomsliv, mens I er unge, og I skal ud og prøve at løbe panden mod muren og slå nogle »skævere« og lide jeres nederlag.

Men husk nu, inden I begynder at nedbryde det bestående: I har vel noget bedre at sætte i stedet? Kort sagt: vær positive og konstruktive i jeres kritik!

Jeg vil ønske for jer,
at I må få noget at bestille,
at I må bruge og udvikle de talenter, I har fået betroet,
og ikke nøjes med at grave dem ned i jorden,
og at I, hvis eller når lediggangens onde gespenst
rammer jer, må bevare håbet og den sjælelige
styrke, der skal til for ikke at synke hen i
håbløshedens selvopgivelse, og det kan godt blive
svært.

Måtte I have lykke og styrke til at klare de omskiftelser, som
forandringens lov vil stille jer overfor!

Varig er for alt og alle
kun forandrings faste lov.
Bølgen stiger for at falde,
havbund kommer under plov.
Plovland ser vi atter segne
år for år som bølgens rov.
Liv og død er alle vegne
nære træer i samme skov.

K. Basse.

★ ★ ★

Ved translokationen i sommer, uddelte elevforeningen følgende præmier:
Axel Munchs Mindelegat til Lise Olofsson, 10. kl. (Legatet tildeles den di-
mittend, der har den højeste eksamen). S. Vester-Petersens Mindelegat til
Tine Bendix, 9. a. Boghandler Vilh. Hansens flidspræmie til Helene Von-
sild, 10. kl. Djurslands Banks flidspræmie til Hanne Møller Jensen, 10. kl.
Bikubens flidspræmie til Susanne Jensen, 9. b. Ryomgård og Omegns Spa-
rekasses flidspræmie til Anette Schmidt, 9. a og Ester Marie Knudsen, 9. b.

Afgangsholdene 1981

10. klasse:

Karin Barse, Mariager. Jesper Bo Bentsen, Fårup. Michael Frøslev, Hadsten. Anders Jensen, Ebeltoft. Hanne Møller Jensen, Ryomgård. Jan Kristensen, Nr. Sundby. Ole Tarp Madsen, Pindstrup. Bjørn Olesen, Jakobshavn. Jan Petersen, Pindstrup. Lise-Lotte Sonnichsen, Ringsted. Helle Sørensen, Pindstrup. Jens Busk Sørensen, Brabrand. Helene Vonsild, Hedekov. Philip Woodgate, Gladsaxe. Lise Olofsson, Thorsager.

9. a:

Jens Peter Appel, Ginnerup. Tine Bendix, Ryomgård. Morten Holm Jensen, Grenå. Steen Knudsen, Rodskov. Esther Nørbæk, Ebeltoft. Bo Rasmussen, Nødager. Anette Schmidt, Thorsager. Nis Kjer, Basland.

9. b:

Martin Grand, Grenå. Christian Jensen, Drammelstrup. Mie Bang Jensen, Hedekov. Susanne Jensen, Grenå. Kardi Johannesson, Fløjstrup. Mads Nielsen, Grenå. Anita Poulsen, Galten.

Med 5. kl. på Lolland

Det hele startede, da den nuværende 6. kl. gik i 4. kl. Vi fik da nogle pennevenner fra Lolland gennem en bekendt af A. V. Pedersen, Margit Pedersen, som var klasselærer for 4. kl. på Horslunde Realskole. En korrespondance kom i gang, mere livlig for nogle end for andre. Det næste, der skete, var, at vi i maj 1981 fik en festlig invitation til at besøge vore pennevenner, og det ville vi naturligvis gerne. Turen blev arrangeret med Tove Korfitsen og jeg som ledere, og tidspunktet blev fra den 18. - 20. maj. Det var heldigt valgt, for vi havde alle tre dage det skønneste sommervejr, skønt afrejsen kl. 7.00 om morgenen fra Ryomgård Realskole foregik i øsende regnvejr.

Vi blev kørt til Århus Havn af Per Reinholdt, sejlede til Kalundborg og rejste med tog til Roskilde. Det var spændende, da nogle ikke tidligere havde rejst med tog. Derfra gik turen videre til Ringsted, Næstved og Vordingborg og over Storstrømsbroen. Den var lidt af en oplevelse. For det første er den meget lang, over 3 km, og for det andet kunne vi næsten ikke se noget rækværk oppe fra toget, men kun vand, dybt, dybt nede. Inden vi kørte over, udbrød Jette: »Nej, det tør jeg ikke«. Heldigvis gik det godt, og turen fortsatte til Nakskov, hvor vi ganske spændte stod af toget. På perronen ventede Margit Pedersens mand, Folmer, og en kollega, Conny, som tog imod os.

Vi kørte nu til Horslunde Realskole, som ligger 12 km nordøst for Nakskov. Her stod vore værtsfolk, 5. kl. og Margit Pedersen og vinkede velkommen med flag. Efter at have hilst på hinanden blev vi anbragt ved et festligt dækket cacaobord,

hver ved sin penneven. I løbet af ingen tid gik snakken lystigt, alt mens de hjemmebagte kager, cacaoen og de fornøjelige sange gav en dejlig stemning.

Da alle var færdige, blev vi vist rundt på skolen, som er på størrelse med Ryomgård Realskole. Rundt omkring på væggene hang mange morsomme ting lavet af elever i bl.a. emneuger. Eftermiddagen sluttede med forskellige sjove udendørs konkurrencer, hvor vi vist var nogenlunde jævnbyrdige. Ved 18-tiden stod den på pølser, sodavand og is til dessert, men da kiosken var lukket, har vi isen til gode! Nu blev båndoptageren sat i gang, og vi dansede ballondans m.v. Lidt efter lidt dukkede forældrene op for at hente børn og pennevenner, som alle var trætte efter en dejlig og begivenhedsrig dag.

Tove boede hos Ydde Andersson og jeg hos Margit Pedersen. Kostafdelingen på Horslunde Realskole lukkede i 1979, men Margit og Folmer Pedersen har stadig nogle kostelever boende udover deres egne 4 drenge, så det var et levende og meget gæstfrit hjem, jeg besøgte.

Tirsdag morgen mødtes vi på skolen, nogle var kommet i privatbiler, andre med skolebus, som kun kostede 2 kr. pr. tur. Vi startede dagen med at have 3 lektioner sammen med 5. kl. - først en geografitime, hvor Margit Pedersen fortalte om en rejse, hun og familien havde været på til Amerika, og hun viste en film med mange sjove oplevelser fra turen. I 2. lektion havde vi sang med Lars Stryg, som virkelig var en kapacitet på området, og vi sluttede af med at have regning med Offseta i 3. lektion. Poul Offseta er gammel elev fra Ryomgård Realskole. Formiddagen sluttede med en forrygende fodboldkamp på stadion, med rigtig dommer. Vi tabte trods en brav indsats, 0 - 7, men vi glæder os til revanche til foråret på hjemmebane.

Kl. 12 kørte vi i bus til Knuthenborg Safari Park, hvor vi blev sat af ved den store gitterlåge og gik nu igennem parken i det allerdejlige vejr. Vi så kameler, giraffer, aber og legede med geder, men vi kom ikke i tigerparken, da man kun kan komme der ind i bil. Vi var også i »Småland«, parkens store legeplads, hvor vi morede os storartet. Tove og jeg nød bl.a. de små veteranbiler.

Foto: Margit Pedersen.

Foto: Rikke Holm Jensen.

Ved 15.30-tiden kom Margit med masser af kage og saftvand, og det var lige, hvad vi trængte til. Vi gik en anden vej tilbage til gitterlågen med Margit som vejviser, og hun kunne fortælle mange spændende ting om Knuthenborg Park; den er jo bl.a. kendt for sine mange sjældne træer. Først kl. 18 var vi tilbage på skolen og blev igen afhentet af forældrene, godt trætte efter endnu en dejlig dag.

Tredie dag begyndte vi med at se lidt på Horslunde by, og derefter blev vi kørt ud til Reventlowparken, som er meget smuk, med store plæner og gamle knudrede træer. Vi kom også ind på museet, hvor en dame viste rundt og fortalte meget levende om Reventlows liv og virke og om slottets overnaturlige hændelser, som man stadig kan se og høre der. Reventlow ligger forøvrigt begravet på Horslunde kirkegård, og det fortælles, at godsets bønder bar hans kiste på deres skuldre gennem grevskabet til begravelsen.

Efter museumsbesøget blev der løbet terrænløb i skoven, hvorefter klatretræerne blev afprøvet. Så spiste vi den medbragte mad og drak sodavand til og kørte dernæst til svømmehallen i Nakskov, hvor de fleste fik en dejlig dukkert. Margit holdt opsyn, så Tove og jeg fik chance for at se lidt på Nakskov.

Ved 15-tiden tog vi afsked med vore venner og begyndte den lange rejse hjem. For at stille den værste sult inden hjemkomsten fik vi om bord på færgen frikadeller, pommefrites og en is og sluttede vores vellykkede tur af med at opleve den skønneste aftenslumring med solnedgang over Århus. Vi ankom til Ryomgård Realskole kl. 22.30, hvor vi blev modtaget af forventningsfulde forældre. Med tak til 6. kl. for en dejlig tur.

Karen Rasmussen.

Uddrag fra børnenes stile

Rejsen ud

Det var sjovt at sejle, og vi spillede bilkort og snakkede. Vi sejlede forbi et marinefartøj, der blev slæbt af en slæbebåd. Vi sejlede også forbi andre skibe.

Jacob.

På vej til Roskilde smed Christian sin pung ud af toget. I den kupé, jeg sad i, kunne der ikke lukkes for varmen.

Martin P.

Velkomsten

Jeg kunne med det samme kende Winnie, som er min penneveninde. Men jeg syntes, at de så søde ud allesammen.

Janne.

Først stod vi i hver sin klasse og gloede på hinanden og fniste. Så sagde deres klasselærer, at vi skulle ind og have cacao, da begyndte vi først at snakke sammen.

Inge.

Knuthenborg

Efter at vi havde set aberne, gik vi over til »Småland«, hvor der var et lille tog, biler, fjernstyrede både og trampoliner. Der blev vi et stykke tid.

Martin Bo

Stedet, du boede

Da vi havde spist, kørte vi til den nye havn og bagefter til den gamle havn og til sidst til stranden, hvor vi fandt fine sten og vættelys. Jeg var glad for at bo hos Mette, men vi kunne sagtens have brugt en dag mere.

Annemarie.

Svømmehallen

Der var to vipper - en en-metervippe og en tre-metervippe. Der var ca. 3 meter dybt på det dybeste sted. De, der ikke ville bade, kunne stå i et rum og kigge ind på dem, der badede.

Christian.

Der var en tyk mand der. Han var så sur, så man næsten ikke måtte gøre noget. Men det var nu alligevel sjovt at være der.

Jim.

Rejsen hjem

Vi gik fra svømmehallen over til banegården, hvor vi skulle vente på et tog, som skulle køre os til Roskilde. Vi brugte tiden til at sige farvel til vores pennevenner og deres klasselærere. På færgen skete der det, at cacaoautomaten gik i stykker, og så fik vi gratis cacao.

I Ryomgård blev vi hentet af vores forældre, som kørte os hjem. Men da var vi også trætte.

Rikke.

De to lærerinder.

Foto: Rikke Holm Jensen.

Ryomgård Realskole

I årsskriftet for 1980 lovede jeg at fortsætte den påbegyndte beretning om Ryomgård Realskole skrevet af Erik Munch i 1961. Meget er jo ændret i løbet af de 20 år, der er gået siden da, men således skrev han:

Omkring 1930 var elevtallet ca. 200, og Axel Munch fandt, at tiden var inde til en udvidelse, rent bygningsmæssigt. Efter mange overvejelser kom arbejdet i gang, idet en stor bygning opførtes ved den gamle skoles nordgavl og forenedes med denne sådan, at bygningerne dannede et T. Den nye bygning kronedes med et tårn, der bærer en fløj med bygherrens initialer samt årstallet 1933. Den nye udvidelse var en stor begivenhed. Den medførte mange, nye undervisningslokaler samt en foredragssal, som skolen har haft og stadig har stor anvendelse for og megen glæde af. Grundstenen til den nye bygning blev nedlagt af den yngste lærer, nuværende skoledirektør Kjeldsen, Vejle.

Der var nu plads til flere elever, men de kom ikke lige med det samme, og hvad værre var, Axel Munchs helbred begyndte at svigte. Han havde aldrig skånet sig selv i arbejdet. Han havde gjort det kunststykke, at han havde rejst en skole på den flade mark, men kun i 6 år fik han lov til at glæde sig over sit udvidede etablissement. Den sygdom, han led af, var uhelbredelig, og den 24. januar 1939 døde han.

Hans død var et rystende tab for hans medarbejdere; men livet skulle jo gå videre, og hans medarbejdere samlede sig om den opgave at føre skolen videre i hans ånd.

Efter min broders død overtog jeg skolen. Ligesom min

broder begyndte sin gerning i krigens tid, begyndte jeg også min skolebestyrergerning medens krigslurerne gjaldede. Thi den 2. september 1939 begyndte den anden verdenskrig.

Søren Vester-Petersen ansattes ved skolen som lærer i matematik og naturhistorie, og arbejdet gik videre.

Vi mærkede ikke noget særligt til verdenskrigen i begyndelsen, selv ikke da Danmark blev besat den 9. april 1940, men det kom. Foruden at være skolebestyrer var jeg i den tid også sognerådsformand, og selvom det gik fredeligt, voldte den tyske værnemagt dog mange besværligheder, ikke mindst på indkvarteringsområdet. I julen 1944 blev skolen taget af tyskerne. Det var med møje og besvær, at det lykkedes at undgå afståelse af hele skolen, men det lykkedes. Tyskerne tog hele vestre fløj samt gymnastik- og foredragssal. Resten fik vi lov til at beholde, og med god vilje kunne vi fortsætte vort arbejde.

Noget særligt nyt i henhold til fagene og pædagogikken kunne vi ikke fremkomme med. Det gjaldt bare om at holde det vedlige, som det var; men det bør dog nævnes, at skolen ved den tid (1940) oprettede en handelsskole, der ejedes af skolen, og hvis forstander var Søren Vester-Petersen. Denne handelsskole er senere overgået til handelsforeningerne og drives den dag i dag (1961) med lokaler på Ryomgård Realskole.

Ryomgård Realskoles elevtal voksede, og jeg måtte nedlægge mit hverv som sognerådsformand, fordi jeg ikke havde tid. Skolen slugte min arbejdskraft. Alligevel ville det være umuligt for mig at bestride ledelsen, den økonomiske såvel som den pædagogiske, hvis jeg ikke havde haft en uvurderlig støtte af min svigerinde.

Vi fik mange elever, så mange, at skolen sprængte sine rammer og blev tresporet. Det højeste elevtal var 525, og det opnåedes i året 1960. Vi dimitterede stadig til præliminærekamen. I året 1961 dimitteredes 83 elever; der er jo et stykke der fra og til 11, som var dimittendernes antal i 1916.

Da min broder og jeg ingen livsarvinger har, var det vores bestemmelse, at skolen ved vor afgang skulle overgå til at være en selvejende institution.

Jeg nærmede mig nu de 70, og jeg fandt tiden inde til selv at tage min afsked og samtidig gøre skolen til en selvejende institution. Dette blev skolen i 1960, og i 1961 tog min hustru og jeg vor afsked.

Det var meningen, at Søren Vester-Petersen, der var viceinspektør ved skolen, skulle være min eftermand, men det skulle blive anderledes. Søren Vester-Petersen blev syg og døde den 5. august 1961.

Hidtil lærer ved skolen, Ejvind Basse Kristensen, blev nu udnævnt til bestyrer, og som viceinspektør udnævntes hans broder, Knud Basse Kristensen, medens det regnskabsmæssige vedrørende skolen bestrides af overlærer Thyra Weiner.

Skolen blev til ved den skønneste af alle idrætter, nemlig arbejdet. Arbejdet udførtes i en ånd, der viste sig at have grokraft.

Skal jeg ønske noget for min gamle skole, som såvel jeg som min hustru har givet vores tilværelse, så skulle det være, at der al tid som leder vil stå en mand, der holder 3 ting i hævd, nemlig: *arbejdet, ansvaret og styrken*, så kan han sige: »Jeg plantede i kærlighed, og det voksede i herlighed.«.

Således lyder Erik Munchs beretning; jeg er kun formidleren.

Thyra Weiner Munch.

»May - Day«

Jeg er kortbølgeamatør med licens fra 1936. Som sådan skal man føre en log, hvilket vil sige, at man fører journal over alle sine forbindelser med ind- og udland.

Jeg sidder og blader i min gamle log fra 1946 - 49 og standser ved et ord i en rapport; der står slet og ret »Sandefjord«.

Det var en sælsom oplevelse, og om den kan jeg give følgende beretning:

Jeg sidder en oktoberaften i 1948; en rigtig oktoberstorm har rejst sig, og jeg har afsluttet en Q S O med en norsk amatør, da jeg opfatter nogle svage signaler, som jeg er sikker på, er det internationale kaldesignal for nødhjælp. Det lyder: »M A Y - D A Y«, jeg tager ikke fejl. Sammen med signalet opfanger jeg ordet »Sandefjord« og så en position i længde og bredde. Jeg trimmer så nøjagtigt som muligt, og får fat på at »Sandefjord« har mistet roret og har vand i maskinen og behøver øjeblikkelig hjælp.

Men hvorfor kalder han på amatørfrekvensen, der er 80 meter, det undrer mig navnlig, da han skal bruge 160 meter; skulle hans sender mon være i uorden? Det slår mig, at der ikke er nogen, der svarer ham. Der kan ikke herske tvivl om, at hans sender frekvensdobler, uden at han er vidende om det. Her skal jeg lige oplyse, at i mindre fartøjer er det almindeligt, at det er styrmanden, der er telegrafist, han er antagelig uvidende om fejlen. Jeg forsøger at kalde ham, men da han ligger højt oppe i Nordatlanten, er min mulighed for at nå ham lig nul. Hvad skal jeg gøre? Igen hører jeg ham, »M A Y - D A Y« norsk trawler »Sandefjord«. Der er kun ét at gøre; det

er ganske vist forbudt, men jeg prøver. Med nye spoler i min sender kalder jeg »Lyngby Radio«. »Lyngby« svarer omgående med sit kendte »Hvem kalder Lyngby?« Jeg forklarer situationen og bliver bedt om »stand by«. Lidt efter lyder det fra »Lyngby«: »Vi har ham, det er rigtigt, han ligger på 80 meter.« Jeg hører nu Skamlebæk store sender gå i gang, og det kan »Sandefjord« naturligvis ikke stå for. Der er øjeblikkelig kontakt, og styrmanden på »Sandefjord« får rettet sin sender, og så kunne jeg ikke høre ham mere.

Imidlertid havde Bergen Radio overtaget »Lyngbys« rolle, og jeg hørte nu Bergen Radio kalde »M A Y - D A Y« »Sandefjord«, norsk trawler, position, øjeblikkelig hjælp nødvendig, o.s.v. Den første, der melder sig, er flådestationen Scapa Flow på Mainland i Skotland. Her er man parat med et marinefartøj, men den næste er alligevel bedre; det er den 16.000 t store svenske liner »Kungsholm«. »Kungsholm« er på vej fra USA til Göteborg med passagerer og ligger knap 6 timers sejladstid fra »Sandefjord«. »Kungsholm« meddeler, at den allerede har ændret kurs og er på vej mod havaristen.

Om »Kungsholm« skal der berettes, at den under krigen var udlånt til USA som troppetransportskib og sejlede under navnet »John Ericson«. Nu var den solgt til et italiensk rederi, som havde forlangt nye maskiner installeret; den var fra 1929, og maskineriet var noget nedslidt. Det ønske havde man imødekommet, og »Kungsholm« havde på Göteborg Værft fået installeret to B & W-motorer, og det var nærmest en slags prøvesejlads, den var på nu, da alarmen kom.

»Kungsholm« gik nu nordover i den forrygende storm, og hvad det afstedkom blandt passagererne, kan De læse om i Familie Journalen. Der stod nemlig hele kaptajnens beretning, også hvorledes besætningen på »Sandefjord« blev reddet. »Kungsholm« mistede en af sine både, men ingen menneskeliv gik tabt.

Men én ting stod der ikke noget om, nemlig det søforhør, der blev holdt i retten i Stavanger, hvor »Kungsholm« var gået ind med besætningen. Her berettede styrmanden fra »Sandefjord«, hvorledes en dansk amatør havde foranlediget, at hans nødsignaler var blevet hørt, hvorledes besætningen var

kommet om bord i »Kungsholm«, og hvorledes man fra dækket på den underdrejede liner havde set »Sandefjord« forsvinde i bølgerne. Det havde drejet sig om mindre end timer.

For såvidt var alt jo godt, men nu skete der det, at nogle nævenyttige amatører meldte vor amatør til politiet for at have været »off band«, en meget alvorlig forseelse, der består i at være uden for de tildelte amatørbånd, nemlig da han kaldte »Lyngby«, og så rullede hele maskineriet, tilsigelse, retssag o.s.v. Ved mødet i retten, hvor man havde fundet ud af, at en advarsel sikkert ville være rigelig, rejste en herre sig og sagde på klingende norsk: »Bøden betaler jeg«. »Hvem er De?« spurgte dommeren. »Styrmanden fra »Sandefjord«, lød svaret. Og med dommerens tilladelse overrakte han nu amatøren et guldur med inskription i kapselen. »Sandefjord 1948« stod der.

Nu skulle man så tro, at sagen var slut, men desværre nej. Det dejlige guldur blev stjålet ved et simpelt tyveri, og det er snart mange år siden. Hvis nogen finder det med den inskription, er det uden tvivl mit.

Hugo Vinderslev (årg. 1919)

Nairobi, den 27. april 1981

Til Ryomgård Realskoles Elevforening

Fra Kenya til Ryomgård

Langt fra skolen, der ligger ved bakkens fod. En aprildags morgen sidder jeg her i Nairobi og læser gamle blade. Ved gennemgangen støder jeg på en artikel i et blad fra 1979. Der står: Nytårsmenu v/ Arne Fusager Rasmussen – opskrifter – billeder.

Da begynder tankerne at flyve tilbage til sidste år i 9. b. Pludselig ser jeg det hele for mig, som var det i går: Der sidder Jane og jeg – bagved Knud-Erik og Arne; spørgsmålet: hvor i verden mon de befinder sig netop i dag?

Under mit ophold her i Kenya, som startede den 2. juli 1980, har jeg tit tænkt tilbage på mine geografitimer. Jeg må

indrømme, dengang hr. Højholt fortalte os, at der var sne på 2 af bjergene her i Afrika, nemlig Kilimanjaro og Mount Kenya, da havde jeg mine tvivl. Eftersom jeg den 1. - 3. 1981 selv stod på Lewis snegletcher i en højde af ca. 4900 m på Mount Kenya, må jeg indrømme, at hvad, hr. Højholt havde lært os, var sandt. Det er en ubeskrivelig oplevelse at stå der næsten midt på jorden, her i Afrika, midt i sneen i ca. $\div 15^{\circ}$. Dagen i forvejen forlod vi Nairobi, og her var temperaturen ca. $+ 33^{\circ}$. Kenya er et fantastisk land - kontrasterne land.

Jeg håber, ovennævnte brev kan bruges som indlæg i elevforeningens årsskrift som påmindelse om, at 9. b er blandt 20-års jubilarene i 1982. — På forhånd tak!

Til slut en hilsen til »gamle« lærere samt klassekammerater og alle i elevforeningen.

Kærlig hilsen
Hanna Bab (1962)
P. O. Box 45767
Nairobi, Kenya

En rejse på Djurs

16

Til orientering

For mange år siden bragte årsskriftet en »Spøgelseshistorie«. Spøgelset i historien var en stor sort hund, der ved nattetide løb rundt på Djursland og forskrækkede folk i udendørs ærinde. Forfatteren, lærer Carsten Gotfredsen, efterlyste samtidig hundens videre løbebane og dens eventuelle adresse.

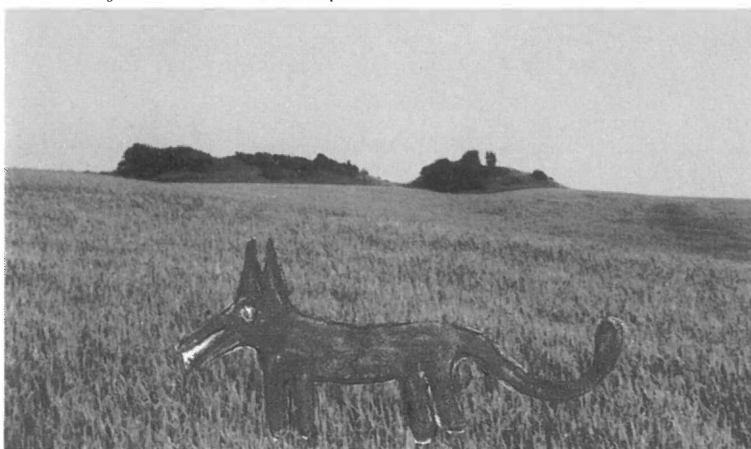
I de sidste 10 - 12 år har de ønskede svar og mere til været trykt her i den fortsatte »En rejse på Djurs«. Men selve starten fra hundens bopæl i Sekshøje og dens ankomst til Vibjerget, der gav navn til det nuværende Viborg, har læserne til gode. Første afsnit kan læses på de følgende sider. Og fortsættelsen følger næste år.

Iøvrigt er alle den sorte hunds gøremål nu samlet i et manuskript til en kommende bog på ca. 150 sider, der søger en forlægger.

Rosmus Hede i oktober 1981.

Karl Mejnecke.

Fra Sekshøje - Den sorte hunds bopæl.

Sagnene fortæller, at den sorte hund bor i en af de gravhøje, der ligger norden for landsbyen Fannerup og vesten for Jyndovnen i Ginnerup. Jyndovnen er Jotunovnen og opkaldt efter sin beboer, en kæmpemæssig, grovædende trolde eller jætte. Ingen er rigtig klar over det, for sådan noget troldepak lader sig aldrig se. Kommer trolde ud i solskin, bliver de til sten. Der er mange troldesten rundt omkring i sognet. De gamle troede, at højenes stensætninger var bygget af kæmper, deraf navnet kæmpehøje. Man forestillede sig, at gravkamre og dysser var ovne eller stenstuer og mente, at højene var boliger for overnaturlige væsener. Ikke så underligt, når man betænker, at der på religionens overdrev vokser overtro og trolddom. Vore forfædre gav højene navne, der opstod i deres fantasi, kaldte dem jættestuer, jyndovne eller troldhøje. De betragtede dysserne som hedenske templer. På Fannerup mark er trolden Jotun nabo til den sorte hund.

Der er mange gravhøje i egnen mellem Fannerup og Ginnerup. Solhøj, Jyndovnen og Sekshøje er de mest kendte. Sekshøje var, som navnet antyder, oprindelig seks gravhøje og anlagt i en halvcirkel. Nu er der fire tilbage, og to af dem indgår i helheden som en dobbelthøj. Der findes i nabolaget også et Bloksbjerg, men Valborgblussene har for længst kyst alle hekse langt bort fra Djurs. Trolde kendes heller ikke mere, men den sorte hunds skygge spøger endnu.

Betragter vi herefter den sorte hund som en tidløs, sagnomspunden dyrevætte, hvis livshistorie rækker frem til nutiden og indgår som et led i folkets skæbnetro, vil dens historie lyde helt sandsynlig. Den sorte hund er forlenet med mange menneskelige træk og egenskaber. Den kan tale, tænke og opfatte. Den har naturlige drifter som andre levende væsener. Den kender alt og alle på sin vej. Den gør ingen fortræd, blot man lader den i fred. Den har naturligvis et godt forhold til naboerne og har egen bolig. Adressen – den sidst kendte – er Sekshøje. Herfra rapporteres følgende:

Den sorte hund bor i den største af højene. Det er dog muligt, at den har beboet flere forskellige i tidens løb, men har

måttet fraflytte eller mageskifte efterhånden, som mennesker i deres uforstand ødelagde eller forgravede mindst to i deres jagt på gravgoods eller hundens betroede skatte. I de sidste mange år skal den have foretrukket stedets dobbelthøj. Man fastholder, at stedkendte folk har besøgt hunden, da den boede i en af de øvrige høje, og der hentet forstærkning, når det kneb med at få skillingerne til at forslå.

Det gjaldt da blot om at komme indenfor, derefter skulle man løfte hunden ned fra skattekestens låg og sætte den på sin trøje, tale pænt til den om alt muligt – dog mest om penge – og iøvrigt forsyne sig efter behov af de forhåndenværende midler. Hunden svarede tilbage på vers, når besøget var overstået, og den påny sad på sin kiste:

Havde du ikke taget mig så sødt
og lagt mig så blødt,
havde du ikk'
fået det, du fik.

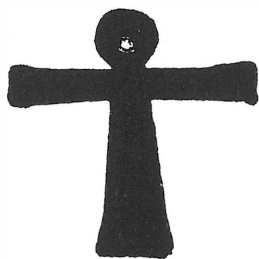
Den gamle smed i Fannerup har fortalt, at hans oldefar engang gravede i en af Sekshøjene, og der stødte på såvel den sorte hund som dens pengeboks. Da smedens oldefar kunne lidt mere end sit Fadervor og ikke var ukendt med, hvad han skulle foretage sig i en snæver vending, lykkedes det for ham at få så meget rede sølv med hjem, at han kunne bygge sin gård op. Beklageligvis gravede han samtidig højen til ruin, så den sorte hund måtte opgive beboelsen og indrette sig påny i den lidt mere komfortable dobbelthøj i nærheden, hvor den siden har haft hovedkvarter. På dens dørskilt læses initialerne F. M.

På et spørgsmål om hundens størrelse, blev det betydet, at den er stor og velvoksen, af hankøn og nærmest som en tremåneders tyrekalv, hvis man så den lidt på afstand. Men den er helt anderledes, når man kommer den på nært hold. Den er af en langhåret, ubestemmelig race, ikke ulig den sorte Atlanterhavshund, som forfatteren Knud Andersen fortæller om i sit dejlige »Eventyret om Vraghunden«. Mens vi taler om Knud Andersen, der som skibsfører har pløjet alle syv have

med sit drømmeskib »Monsunen« og har skrevet mange andre bøger om sine oplevelser gennem et langt liv, kan jeg fortælle:

Knud Andersen er født på Djursland i 1890. Hans fødegård hedder »Thrudvang« og ligger nær Skiffard i Tøstrup sogn, en egn der er rig på sagn og fortidsminder. Da jeg direkte spurgte den gamle søulk, om han i sin barndom havde hørt fortællinger om sin fødeegns sorte hund, svarede han, at det havde han måske nok, men han kunne ikke erindre noget. Derimod havde hans far fortalt ham en mængde om trolde og vætter fra de samme dysser i sognet. Hans liv var blevet knyttet til havet, og derfor var hans sorte hund blevet en skibshund.

Som et kuriosum kan tilføjes, at Thrudvang og Asgaard er to gårde i hinandens nærhed og beliggende ikke langt fra den sorte hunds Sekshøje. Begge gårdnavne er hentet fra den danske gudeverden. Aserne boede i Asgaard og Thors privatbolighed Thrudvang.

Fanden og den sorte hund

På sine ældre dage blev den sorte hund opfattet som et sindbillede på selve Fanden, der i denne forbindelse anses for at være et folkeligt og tillige spøgende navn for djævelen. Denne Fanden er ikke, og bør ikke forveksles med den bibelhistoriske Satan, der ikke har noget til fælles med den sorte hund. Her frabeder vor hund sig enhver sammenligning og nedlægger protest.

Navnet Fanden fik i tidlig middelalder betydning som et smædeord, der af den tids forkyndere i egen og i deres kirkes interesse blev taget i brug for at gøre anderledes troende ban-

ge. Fanden blev da til det samme som fjenden, modstanderen, der ikke ville vedkende sig eller tilslutte sig den nye lære. Denne udlægning af religionskamp i middelalderen må dog læses med et forbehold. Rigtig eller forkert – den lyder dog lige så troværdig som den gamle historie om Fanden, der i samme middelalder måtte sætte sig på skolebænken og terpe latin, et sprog han aldrig siden helt har forladt eller glemt. Fanden omtales med både gru og respekt. Han er underverdenens fyrste og »den bette mand« i samme person.

Gennem tiderne har præster altid prædikeret mere om synd end om kærlighed, to trediedele til ære for Fanden eller Djævelen og en trediedel til Vorherre er vist ikke helt forkert. Sådan har landet vel også ligget, da den sorte hund kom ind i billedet som Fanden, guddommen, der ikke kunne fordrives – endsige dø. Denne ægtefødte Fanden er ikke ulig en fredelig og bundhæderlig agerbrugsgud, der træffes langt tilbage i oldtiden. Hvis denne antagelse er rigtig, nedstammer Fanden fra Vanerne, en gammel gudeslægt, der kendes i kredsen af de fornemste aser. De to gudeslægter bekrigede hinanden før Fandens tid. Vanerne var ældst på pladsen som agerbrugets guder, aserne kendes som guder for kvægavlere. Da de to parter endelig sluttede fred, måtte der stilles gidsler fra begge sider.

Fanden kan, som nævnt, have været agerbrugsgud i en tidligere tilværelse, været bøndernes gud fuldt og helt. Det ligger da nært at antage, at han er beslægtet med Odins ældste søn Thor, der i tusind år var den jævne mands foretrukne gud og den populære af alle aser. Thor kunne man altid stole på og nårsomhelst få i tale. Han kendte til andet og mere end køreturen over himmelhvalvet med sine bukke for kærren og en lynstråle i hånden. Kan hænde den sorte hund har stået i lære hos Thor og fået en mindre rute overdraget, da den kom ned på jorden og måtte løbe på sine ben. Måske er det den aldrende Thor, der har måttet erkende sin tiltagende afmagt i det høje og omskabt sig selv til den sorte hund i et fortvivlet forsøg på at overleve og få det hele til at løbe rundt?

Mens vi fortsat befinder os i fantasiens verden, er det værd at notere sig, at hundens noget yngre kollega, Helhesten, også

har kendt bedre dage. Den startede sin løbebane som Sleipner, Odins ottefodede rappe ganger. Nu humper den af sted på tre ben og har betændte øjne. Mens Helhesten fik anvist en utæt aftægtsbolig i Ålsø kirkedige, har den sorte hund flere kæmpehøje til sin rådighed. Desuden skal hunden være ret velhavende. Når vi sidenhen i fortællingen kommer til Randers, kan dette bekræftes af Amtsforvalteren. Vi har allerede hørt om dens pengekiste, og at den er vogter af store skatte. Skulle nogen i dag have lyst til at lede efter dens rigdomme, kan det diskret oplyses, at den største af den sorte hunds skatte ligger nedgravet der, hvor regnbuen rammer jorden.

Hvis nogen skulle være så heldig at nå så langt som til regnbuens fod, kan han der møde Thors yngre bror, Heimdal, der bevogter broen til gudernes hjem i Asgaard. Heimdal behøver næsten ingen søvn, han kan døgnnet rundt skue milevidt ud over hele verden, han kan høre græsset gro, og når Ragnarok – verdens ende – er nær, vil han blæse i Gjallarhorn og vække guderne til kamp. Heimdal har ansvaret for, at ingen uvedkommende får adgang.

Det er stadig fra sagnenes verden, vi skal erfare om Fanden og den sorte hund og følge deres spor videre frem. Den gamle, velagtede agerbrugsgud, som siden blev til – eller virkelig har båret navnet – Fanden, kender vi meget lidt til. Det kan vel ikke udelukkes, at han er indvandret sydfra, er en slægtning til den romerske frugtbarhedsgud Faun, der gjorde markerne rige og kvægbestanden talrig. Eller grækernes Pan, hyrde- og skovgud, der i oldtidens opfattelse er en mand med bukkeben og pandehorn. Pan færdedes altid alene i naturen og holdt af lystighed som bare Fanden, men de, der forstyrrede ham, blev slået af »panisk skræk«. Som tidligere omtalt kan Fanden også være af Vanernes æt, en gudeslægt som man – ifølge den gamle gudelære i Norden – tillagde overnaturlige evner og særlig magt over naturkræfterne. Vanerne boede i Vanehjem, men måtte vige pladsen for en ny gudeslægt, der som gidsler beholdt Njord, Frej og Freja, der sidenhen blev ophøjet til guder på ny blandt aserne.

Har Fanden hørt til blandt Vanerne, blevet glemt og/eller forskudt, da han blev arbejdsløs og skulle lede efter nyt job?

Har man lagt ham i de ukendtes grav eller sat ham til at gå igen i en ny skikkelse nogen tid efter en ny gudelæres opståen og på nye vilkår? Det sidste er vel heller ikke utænkeligt.

De gamle fortalte, at Fanden hyppigt påtog sig en sort hunds skikkelse, når han ønskede at optræde i det skjulte eller være ukendt. Optræde incognito på grund af en sort samvittighed eller slæbende en stor syndebyrde. Måske er det nær sagens kerne, eller for at sige det med en forslidt vending: Er det her, hunden ligger begravet? Både den slette samvittigheds, Fandens og den sorte hunds ydre kendetegner det sorteste af alt sort, farven der kan skjule alt i natten.

Fanden kendes overalt. Den sorte hunds virkeområde er fortrinsvis Midtjylland, selv om der også findes »hundehistorier« andre steder i landet. Den sorte hund kender til veje og stier, der fører forbi eller leder til kultpladser tværs over Jylland. Helligsteder eller offerpladser, der gik i arv fra den gamle til den nye tro. Kristendommen overtog og videreførte en del, byggede videre på et nyt grundlag, rejste nye gudshuse. Stendysser og offervier lå og ventede i 1100-1200 tallet, da den gamle agerbrugsgud – eller hans stedfortræder – måtte lide den tort, at hans egne – landets bønder – anlagde kapeller eller kirker meget tæt på – nogle siger oveni – hans retmæssige og årtusindgamle helligdomme. Trækirker var rejst længe før på de samme banker. Alt dette skete ganske vist efter højere ordrer fra Paven i Rom og formidlet af herværende befuldmægtigede diplomater, men det forskrækkede hverken Fanden eller hans skygge, den sorte hund.

Fanden og den sorte hund gav ikke op eller lod sig kyse bort. De havde mange skjulte kræfter i behold til at fortsætte, omend skjult af mørket. De havde i en glørværdig fortid været menneskers symboler i en livsbekræftende uskreven lov. De havde været medbestemmende, rådet for frugtbarhed og grøde hidtil, for liv og død – hver for sig. Fanden tager man i ed den dag i dag, man forskriver sig stadig. Den sorte hund har trukket sig tilbage som pensionist og er næsten glemt. Dog kan man endnu høre den mindet som skældsord visse steder – »Din sorte hund!«

Men sagnene fortæller endvidere, at Fanden til enhver tid

Udsigt fra Brombærhøj mod Kolindsund.

kunne træffes i de nybyggede gudshuse, og at den sorte hund altid skulle kirken så nær som muligt i midnatstimen på vej til Helligbjerget.

7 ordsprog om Fanden – og 2 om hunde

Sort er sort, sagde Fanden, han slog sin oldemor
i bagen med en jydepotte.

Noget for noget, sagde Fanden, han tog en degn.

Fanden vidste ikke, hvad Helvede var,
før han blev gift.

Hvem, der bor nær Helvede, får bede Fanden til gæst.

Fanden har alle steder ærinde,
han kigger sommetider ind af kirkedøren.

Når man snakker om Fanden, er han nærmest.

Da Fanden blev gammel, gik han i kloster.

Præsten, degnen og hunden
tjener føde med munden.

Hundebønner kommer ikke til himmels.

Æresmedlemmerne fru Weiner Munch og Karl Mejnecke. Foto: Hugo Vinderslev.

I anledning af fru Weiner Munchs 80 års fødselsdag.

En hyldest til fru Weiner Munch bliver naturligt til en hyldest til den skole, som familien Munch har skabt, siden ledet i næsten to menneskealdre. Som alle andre gamle elever har jeg kun kendt skolen i et kort åremål, for mit vedkommende 8 år. Men disse år fylder jo godt i livet, næsten mere end det uoverskuelige virvar af dage, måneder og år, man senere er kastet ud i. I skoletidens første år kan skabes et næsten udtømmeligt fond af oplevelser, der senere huskes med den blanding af gys og glæde, hvormed man genkalder et selvoplevet drama.

I 1941, da jeg begyndte skolen, var Axel Munch død nogle få år forinden. Men han mindedes af alle de ældre elever, og familien Munch levendegjorde hans minde over for eleverne i undervisningen, og ved tolvssang, således at han syntes at være med i det hele, også længe efter sin død. Ellers var det fru Munch og frk. Weiner, som fru Weiner Munch dengang hed, der tegnede skolen for os små. I 1941 undervistes 1., 2. og 3. klasse i samme lokale, hvor fru Munch tog sig af skrivning, læsning og bibelhistorie, frk. Weiner af regning. I dette fag

fulgte hun os også i de højere klasser. Og vi lærte det grundigt, at lægge rigtigt sammen, stor og lille tabel, og at regne godt i hovedet, hvad man jo selv med en pålidelig lommeregner alligevel ikke kan undvære. Og som pensum dengang krævede, undgik vi ikke at beregne rente, provision og kurtag af et lån i, jeg ved ikke hvor mange dage, og vi slap heller ikke for mange opgaver med de tre mænd, der graver en grøft. Det var ikke frk. Weiners skyld, at den slags opgaver ikke føltes helt så livsnære, som det var tænkt i ministeriet. Frk. Weiners undervisning i regning blev gennemført med et – syntes vi elever – nådeløst krav om nøjagtighed. I regning er tingene enten rigtige eller forkerte; og jeg tror egentlig, at det passede frk. Weiner godt at have et fag, hvor der ikke er plads til ord som »omtrent« eller »måske«. Den bløde mellemvare har vist aldrig været hendes »kop the«. Vi havde også frk. Weiner i geografi. I vore dage, hvor mange skolebørn selv eller deres forældre har rejst rundt de forskellige steder i verden, og hvor de i hvert fald kender en masse til fremmede lande fra medierne, er faget geografi, sådan som vi havde det i skolen, måske ikke så interessant. Men i hine tider, i 40'erne, var ingen af os berejste, og hjemme var der ikke fjernsyn. Geografifaget skulle vel, og blev det i den form, frk. Weiner gav det, være et kikhul ud i en verden, vi iøvrigt var afskåret fra at gøre os bekendt med. Det var et kikhul i næsten bogstaveligste forstand, når lysbilledapparatet med projektorskærmen bag panelet i GH toges i brug. Men man skulle vide, før der kunne fortælles. De frygtede tekstløse rullegardins-landkort blev ubarmhjertigt trukket ned gang efter gang, og der måtte ikke tages fejl af Boston, New York og Philadelphia, eller byttes om på Ruslands floder.

I 5. klasse startede vi på engelsk med frk. Weiner. Det kan ikke have været nogen let opgave. Vi havde været 5 elever i 2. klasse, 8 i 3., 10 i 4. men i 5. kom vi op i nærheden af 40. Men trods denne efter moderne forhold umulige klassekvotient, med oven i købet 75 % nye elever, tror jeg det lykkedes at lægge en solid engelsk-grund, der – som tiderne har udviklet sig – må have vist sig uhyre nyttig for alle, nok mere direkte brugelig end regnebogens grøftegravende mænd. Vi havde

frk. Weiner i engelsk resten af tiden i Ryomgård, og det blev vel også nærmest hendes hovedfag. Vi lærte at tale, skrive og læse sproget, så det kunne bruges senere, og frk. Weiners egen interesse for faget inspirerede eleverne, så man kunne bære over med, at man skulle vide, hvad ordene betyder, og hvordan de sættes sammen, før man kan komme nogen vegne. Gloser og grammatik var uomgængelige forlangender, og her fornægtede frk. Weiners krav om nøjagtighed sig ikke. Men samtidig fik vi indtryk af sproget som noget livfuldt og aktuelt. Det var god undervisning. Og så må man huske, at de fleste af os startede på absolut bar bund. Engelsk var noget aldeles nyt. Vi havde jo ikke derhjemme grammofon og båndoptager med tilhørende mængde af bånd og plader med beat og punk sange på engelsk. Og i 5 år havde engelsk været forbudt i radioen.

For os skolebørn tror jeg ikke, krigstiden føltes som noget mærkeligt og afvigende. Vi oplevede mangel- og erstatningsøkonomien som noget dagligdags. Det føltes normalt, at der kørtes med hestevogn overalt; vi så jo ikke alle de opklodsede biler. Og krigschokolade, formentlig et eller andet farvet roeudtræk, smagte – hvis man kunne få det – så godt som al anden slik; vi kunne jo ikke sammenligne med den ægte vare. Og i skolen foregik tingene – set fra elevernes standpunkt – sådan som de vel altid er foregået, hvor børn er blevet undervist: de samme drillerier, de samme historier om gale og flinke lærere, som man har tænkt fra tidernes morgen. Men det er familien Munchs fortjeneste, at børnene blev forskånet for at mærke det uhyggelige nervepres, der må have ligget på skolens ledelse i den periode. Mange af eleverne kom med tog langvejs fra, og Erik Munch følte ansvar for den enkelte elev, ikke kun mens denne var på skolen, men også for at han eller hun kom velholdent frem og hjem igen. I de sidste måneder af krigen, da tyskerne blev nærgående, må det have været hårdt at afværge de værste anslag mod elever og skole. Frk. Weiner var tolk for Erik Munch, der enten ikke ville eller kunne tale tysk. Men ved sin blotte fremtoning virkede hr. Munch respektindgydende på enhver, – ikke kun på skolebørn, – og frygtindgydende må han tillige have forekommet

medlemmer af en fjendtlig besættelsesmagt. Ved udfoldelse af denne civile autoritet afværgede hr. Munch og frk. Weiner en gang et tysk kommando, der efter ordre var gået i gang med at beslaglægge elevernes cykler i skolens cykelstald. Efter denne episode blev de cyklende elever udstyret med et af ortskommandanten underskrevet ausweis, som blot skulle vises, hvis de på skolevejen blev antastet af et lignende kommando. For trods ufred, værnemagt og gestapo cyklede mange elever troligt deres 6 - 10 km til skole hver dag. Cykelturen var tilmed måske mindre farlig dengang, end den ville være i dag.

Var der vanskelige tider for skolen, så betød det ikke afkorting af lektierne, færre opgaver, eller aflyste overhøringer. Når vi nu ser tilbage, kan vi se, at skolen fungerede med den indstilling om »business as usual«, der kendetegner god ledelse. Og nu er der kun een tilbage af det leder-team, der dengang stod for skolen. Fru Weiner Munch bebor stadig det hvide hus, der kendes af alle både nye og gamle elever og lærere, og som for os dengang var residenspalæet på bakkens top, hvor vigtige beslutninger for skolens liv blev gennemdrøftet og truffet. Alle kan være med til at lykønske fru Weiner Munch med de 80 år.

Hector Estrup.

Kære gamle elever og venner!

Så gik der et år, og jeg havde atter lejlighed til at være sammen med en del af jer ved sidste elevforeningsfest.

Som jeg nu lader tankerne gå tilbage, så synes jeg, at livet trods alt har så mange glæder og solstrejf, når man blot kan få øje på dem. I har været med til at skabe mange af dem og ikke mindst, nu da jeg rundede de firsindstyve år.

Jeg bringer jer alle min allervarmeste tak for gaver og hilsener, men først og sidst for tanken, der lå bagved.

Så glædelig jul og på gensyn i 1982.

Thyra Weiner Munch.

Efterårsfesten

Lørdag den 24. oktober afholdt elevforeningen sin årlige fest på skolen. Vejret var efter årstiden det bedst tænkelige, og fra forskellige dele af landet kom tidligere elever for at gense skolen og for at mødes med gamle klassekammerater og tilbringe nogle hyggelige timer sammen med dem og deres ægtefæller.

Forud for festen var der generalforsamling. Desværre var der kun få deltagere. Formanden, hr. K. Basse, bød velkommen. Efter valg af dirigent, Henning Knudsen, Randers, aflagde formanden beretning og nævnte bl.a., at en del af de billeder, der tidligere prydede væggene i den gamle bygning, i årets løb var blevet restaureret og hængt op i den nye bygning. Det praktiske arbejde var blevet udført med støtte fra skolens forældrereds og lærerkollegiet, og den økonomiske side var blevet rundhåndet støttet af fru Weiner Munch. Hr. Basse udtrykte en velment tak til alle, der havde været behjælpelig med ophængningen.

Efter formandens beretning gennemgik kassereren, Jens Daugaard, regnskabet, der ikke gav anledning til kommentarer, og efter valg til bestyrelsen (genvalg) gik man over til eventuelt. Herunder mente Henning Knudsen, at elevfesten måske lå på et forkert tidspunkt, og man drøftede andre muligheder. Der blev intet afgjort, men bestyrelsen vil tage en eventuel flytning op til overvejelse.

Efter generalforsamlingen begav man sig over til foredragssalen, som ventede med et meget fristende »ta'-selv-bord«, som Jens Daugaard og hans hjælpere havde stablet på benene. De godt 160 indtegnede festdeltagere trængtes forventningsfulde

og i godt humør, og med en mindre forsinkelse i tidsplanen kunne K. Basse byde velkommen. Han foreslog, at man startede med at synge »De sovende vinde« og derefter »De rejste en skole«. K. Basse redegjorde for den nys afholdte generalforsamling og efterlyste i den forbindelse nye medlemmer i elevforeningen. Efter at have konstateret, at den gamle bestyrelse stadigvæk sidder, sang man »Her har fordum havet fråd-
det«.

Og så blev der med god appetit gået til de mange lækkerier, og stemningen steg yderligere et par grader. Men en festaften er ikke en rigtig festaften, hvis talerne udebliver, og det gjorde de heldigvis ikke.

For 40-års jubilarene talte Lizzi Christensen og sagde bl.a.: »Ud af en klasse på 25 er vi her 11 til stede i aften. Dels fordi vi gerne vil møde hinanden og snakke »gamle dage« og dels – men ikke mindst – fordi vi gerne vil være med til elevforeningens årsfest. Det er dejligt at mødes igen og se gamle ansigter, samt at se den ungdom, der har tilknytning til skolen. Vi jubilarer mindes Ryomgård Realskole for den grundighed, hvormed lærdommen blev proppet ind i hovederne på os.

Foto: Hugo Vinderslev.

Foto: Lars Hove-Nielsen.

Men især de traditioner, den ånd og livsfilosofi, som har været grundlaget for Realskolen. Vi er mange, der i årenes løb har sendt de to brødre Munch og deres lærerstab en venlig tanke for de forudsætninger, skolen har givet os for at begå os blandt vore medmennesker og det samfund, vi lever i. Den orden, de pligter og den diciplin, der dagligt blev krævet, har ikke været os til skade, men til gavn. Mine ord kan måske lyde mærkelige i 1981. Jeg er dog sikker på, at de er værd at efterleve for den ungdom, der i dag udgår fra Ryomgård Realskole. Som en værdig og mangeårig repræsentant for Ryomgård Realskole har vi den glæde, at fru Weiner Munch er med i aften. Fru Weiner Munch, som om få dage bliver 80 år, vil vi fra årgang 1941 hylde og gratulere på det hjerteligste.«

Derpå overrakte Lizzi en flot buket røde roser til fru Weiner Munch, der synligt bevæget, takkede for talen og roserne, hvorpå man på hendes opfordring sang »Skal gammelt ven-skab rent forgå«.

Elevforeningens trofaste bidragyder til årsskriftet, Karl Mejnecke, talte for årgang 23 (to deltagere) og mindedes i varme vendinger J. S. Magnusson som en stor personlighed

med egne meninger. »Han var ikke lærer på skolen, men *candidat*. Fra sit vindue kunne han se ud over Ryom enge, og det har givet ham inspiration til at digte bl.a. »Her har fordum havet frådet«, som er noget af det mest sublime i dansk poesi.«

Fru Weiner Munch rejste sig endnu en gang, denne gang for at takke Hanne Hove og familie for medvirken ved det praktiske arbejde i forbindelse med festen. Det gjorde, at den blev billigere til gavn for os alle.

K. Basses myndige røst lod sig også høre endnu en gang, dels for at formane til »ikke at gå, førend der var betalt« og dels for at indskærpe, at eventuelle adresseændringer blev behørigt meddelt sekretæren. Og som traditionen bød, gik gæstebogen rundt, og nye navne føjedes til de i forvejen mange.

Inden dansen kunne begynde, sang man »I livets aftensvale«, hvorpå Jens Daugaard og hjælpere fik travlt med at rydde gulvet.

Dansemusikken var denne gang lagt i hænderne på Aksel Boel fra Randers og efter trængselen at dømme, var denne side af sagen i de bedste hænder, og stemningen holdt sig til festen sluttede kl. 01.

Torben Jensen.

Foto: Lars Hove-Nielsen.

Fra skolens dagbog

- 27.-10. Vi starter efter efterårsferien med 3 nye elever.
- 30.-10. Forældremøder i børnehaveklasse og i 6. klasse ved henholdsvis Merete Andersen og Erik Jensen. Velbesøgte møder.
- 31.-10. D.R.'s årsmøde i Odense, men ingen deltagelse her fra.
FGL's årsmøde. Svend Laursen deltager.
- 1.-11. Årsmøderne fortsætter, - FGL's med deltagelse af Laursen, Stig Jensen, Højholt og Klinkby.
- 3.-11. Den kommunale skolebuskørsel udvides med en tur Pindstrup - Tjerrild - Mesballe - Ryom for børnehaveklassen, 1., 2. og 3. klasserne.
Jannie Abraham, 10. kl., Rønde Skole, i erhvervspraktik som lærer. Hun følger fru Korfitsen, fru A. V., fru Geertsen og Erik Jensen.
- 6.-11. Forældrekonsultation. Travlhed hos nogle, - tomhed hos andre.
- 10.-11. Novemberprøverne begynder.
- 13.-11. Ekstra konsultation for 6. classes forældre, - et kvarter til hver. Skal fortsættes med 2. halvdel den 18. ds.
- 14.-11. Klinkbys vikar, fru Grethe Hyldgaard, holder op nu p.g.a. barselsorlov.
- 18.-11. Omfotografering af de fraværende den 10/10, dem, der intet billede har fået og de utilfredse (NB. fotografen bestemmer, om I har grund til utilfredshed.)

- 19.-11. Sammenstød i skolegården: Henrik Hove-Nielsen – to fortænder, Andy Nygaard – flænge i hovedet – til »limning« hos lægen.
- 20.-11. Forældremøde for 1. klasse ved klasselærer fru Schou. Velbesøgt.
- 24.-11. At Klinkby er svær at erstatte, har vi da altid været klar over. Nu skal der to mand til: Poul Erik Jørgensen vikarierer i sløjd- og sangtimerne og Leo de Laurent i de øvrige timer.
Svend Laursen har fået meddelelse om udnævnelse til skolebestyrer ved Skærbæk Realskole fra 1/1 1981. Til lykke!
- 27.-11. Sne – med alt, hvad deraf følger af glæder og sorger og formaninger.
- 4.-12. Forældremøde for 2. klasse ved fru Geertsen. Valg af repræsentant til forældrerådet. Drøftelse af karkersystem.
- 8.-12. 6. klasse har lokket Erik Jensen på skovtur – efter julepynt.
Kaptajn Wolfgang Hansen fra Dansk Skibsadoption viser film og holder foredrag om uddannelsen til søs – med påfølgende spørgerunde. Tilhørere: 7., 8., 9. og 10. klasserne. Et udmærket supplement til erhvervsorienteringen.
- 10.-12. Fru Nielsen censor ved sygeeksamen i Rønde, dansk, 10. kl., 1 elev.
- 12.-12. Fru Nielsen og fru Korfitsen på danskursus i Hornstrup.
Eftermiddag: Teatertur til Århus for de mindste klasser. På programmet stod »Dr. Dyregod«. Vellykket forestilling, – så længe så godt. Derimod var det så som så med hjemkomstens planmæssighed, idet et par meget unge herrer stik imod alle instrukser gik på eventyr på egen hånd, – tog en tilfældig bus – og havnede i nærheden af Skanderborg. Stor opstandelse!
- 15.-12. Skolen har som gave modtaget en samling fysik- og radioapparat fra Hugo Vinderslev, årg. 1919.

- Tak til den ædle giver!
- 17.-12. Besøg af fagkonsulent i fysik, overlærer Sørensen, der overværer fysiktimer i en 2-3 klasser med påfølgende møde med fysiklærerne og skolebestyrelsen.
 - 18.-12. Fru Halse meddeler, at hun via Mellemfolkeligt Samvirke har fået stilling i Kenya fra den 14/3-81. Opsiger hermed sin stilling her pr. 1/3-81. Efter skoletid: Julefrokost på lærerværelset.
 - 20.-12. Juleafslutning – på lørdag i stedet for mandag. Traditionelt program med skolens julesang, nisse-spil, klassens time og en fornøjelig jule-quiz. Og selvfølgelig sluttede vi af med juletræ i salen, hvor vi også tog afsked med tak og mange gode ønsker til Svend Laursen. Mange forældre glædede os ved deres tilstedeværelse ved juletræet. Trods lørdag – rimelig afvikling rent trafikmæssigt.

1981

- 5.-1. Skolestart, velkomst og »godt nytår«. Velkommen til Henning Bjørnsdal, der overtager Svend Laursens timer, medens Stig Jensen overtager jobbet som skolevejleder.
- 7.-1. Skolens 68-års dag markeres med flagning og »De rejste en skole« til fællessang. 10. klasse nedlægger krans ved hr. Munchs mindesten. Tak til 10. klasse.
- 20.-1. Det årlige orienteringsmøde på Grenå Gymnasium for skoleledere og skolevejledere. K. Basse og Stig Jensen deltager.
- 21.-1. Fru Estrup, Fjeld, fortæller om sine oplevelser i Australien for 3. klasse. Om aftenen samledes en kreds af forældre og lærere til det første af en række møder, hvor man ønskede at drøfte forskellige forhold omkring skolen, bl. a. med henblik på en ændring af de gældende vedtægter fra 1960.
- 22.-1. En stor del af 9. klasse og ca. halvdelen af 10. klasse tager med Stig Jensen til Århus for at besøge de

- tekniske skolars forskellige afdelinger.
- 28.-1. Andet studiekredsmøde.
Orienteringsmøde på Grenå Handelsskole, hvor Stig Jensen deltager.
- 29.-1. Forældre- og elevmøde for 7. klasse. Som sædvanlig velbesøgt. 36 forældre + 20 elever. Kun to elever var ikke repræsenteret.
- 30.-1. Tak til fru Dorthe Larsen, der i dag slutter sit vikariat i hr. Kirkegårds embede.
- 30/31.-1. Kostskolestævne i Grindsted med deltagelse af fru Nielsen, fru A. V. og A. V. Pedersen.
- 2.-2. Velkommen til Poul Chr. Faurholt, der i dag tiltræder stillingen, der blev ledig ved Kirkegaards død.
- 4.-2. Tredie studiekredsmøde.
- 5.-2. Forældre- og elevmøde for 9. og 10. klasserne. Ikke imponerende tilslutning, men det har dog været endnu mere beskedent.
- 11.-2. Fru Jette Kirkegaard tiltræder som sekretærvikar under Inge Basses sygdom.
- 12.-2. Ungdomsskoleinspektør Hjordkvist orienterer i 7. klasse om ungdomsskolen og dens tilbud.
Om aftenen: Forældremøde for 3. klasse. Tilrettelagt af fru Rasmussen. Præsentation af hr. Faurholt, der skal være klasselærer for 3. klasse.
- 14.-2. Så er der vinterferie.
- 27.-2. Afsked med fru Halse, der om få dage drager til Afrika.
Om aftenen: Skolefest, kl. 19.30.
1. H. C. Andersen fortolkeren Lage Jacobsen, Odense, fortæller eventyr og tegner til.
2. Dans i gymnastiksalen.
3. Lanciers - opvisning ved et hold elever.
4. Afslutning med fællessang kl. 24.
- 5.-3. Forældrekontaktaften med ret behersket besøg.
- 6.-3. Fra kl. 11: 8. a, 8. b, 9. a og 10. klasse på biograf-tur til Århus for at studere »Jeppe på Bjerget«, ledsaget af fru Basse, fru Nielsen og fru Korfitsen.

- 9.-3. Martsprøverne begynder - omfattende 7. - 10. klasserne.
- 16.-3. Klinkby starter igen efter sygeorlov og hofteoperation, dog kun delvist - uden sløjde og sang. Sekretær Inge Basse møder på kontoret første gang siden nytår efter hospitalsophold.
- 24.-3. Ved elevrådets foranstaltning er der bestilt og fremstillet trøjer med skolens bomærke. Trøjerne er nu kommet og kan udleveres i morgen mod kontant betaling. De ser vældig dekorative ud.
- 26.-3. Forældre- og elevmøde for 8. klasserne.
- 8.-4. Fælles forældremøde med fhv. minister Lauge Dahlgaard, nu undervisningsministeriets økonomisk-statistiske kontor. Dahlgaard taler om den private skoles muligheder. Efter indlægget en kort pause, hvorpå der var lejlighed til debat. Herunder havde en 7 - 8 mødedeltagere ordet, og Lauge Dahlgaard svarede.
- Et udmærket møde med en ret beskedent tilslutning - ca. 40 deltagere.
- 15.-4. Påskeferien begynder i dag og slutter med 2. påskedag. Visse transportproblemer, fordi ferien ikke falder sammen med Midtdjurs kommunes ferie. Skolebusserne, der normalt følger den kommunale ferieplan, har stillet sig forstående og velvillige i vor situation. Med lidt opfindsomhed og hjælpsomhed lykkedes det uden større frafald i mødeprocenten. Forældrene forhåndsorienteret ved skrivelse af 31.-3. d.å.
- 26.-4. Musikforeningens forårskoncert i salen.
- 29.-4. Skolebestyreren deltager i Realskoleforeningens forårsmøde i Odense.
- Erik Jensen og 7. klasse tager på studiebesøg hos Arke i Mesballe.
- 4.-5. Skriftlige afgangsprøver begynder med dansk stil, for 10. kl. i formiddag og for 9. kl. om eftermiddagen.
- 8.-5. Ildspåsættelse på Bakken neden for flagstangen ef-

ter skoletid. Takket være opmærksomme folk på Vestergade, Møller Jensen og Nygaard, og hurtig indgriben af Nebel, Nygaard og Kolind Brandvæsen, blev skaden begrænset. Grenå kriminalpoliti tilkaldt.

Formentlig drenges leg med tændstikker; flere »bål« tilrettelagt, nogle antændt, andre ikke.

- 11.-5. Ved fællessang omtalt branden i fredags – med de forsigtighedsformaninger, der naturligt måtte følge deraf.

- 18.-5. Kl. 6.50 drager fru Rasmussen og fru Korfitsen af sted med 5. kl. til Lolland på en 3-dages lejrskole.

- 20.-5. Afgangsholdene til fotografering – ved Rønde Foto.

Ca. kl. 23: 5. kl. vender hjem efter en aldeles strålende Lollandstur.

- 21.-5. Afgangsklassernes sidste ordinære skoledag.

10. klasse giver morgenkaffe til lærerne.

Ved fællessang afsynges en sang forfattet af 10. kl. til lejligheden. Underholdning i salen. De gamle elevers sang.

Efter et frikvarter: Rundboldkamp mellem 10. kl. og lærerne.

Underholdningen slap op før tiden, så der blev tid til lidt af 4. lektion før middag.

NB: Intet tilskud til underholdningen fra 9. klassernes side.

- 22.-5. Med maskinskrivningsprøverne afsluttedes den skriftlige del af afgangsprøverne.

I første og anden lektion underholdes 4. klasse med lysbilleder og tilhørende kommentarer af Jonas og hans mor, fru Drewsen, fra deres sørejse i begyndelsen af året »Med far på langfart«. – Gode billeder og gode indlæg.

- 26.-5. Hjertelige lykønskninger til Preben Nebel, der i dag runder de 50. Fejres med morgenkaffe på Nordlyvej kl. 7.

Men kl. 8 begynder den alvorlige del af dagen:

- mundtlig eksamen i dansk, 9. a ved fru Nielsen.
- 16.-6. Børnehaveklassen og 3. klasse på udflugt til Djurs Sommerland i privatbiler. Ledet af fru Andersen, fru Kirkegaard og Faurholt.
- 19.-6. Årsafslutning med
1. fælles kaffebord i skolegården
 2. optræden i skolegården – lanciers
 3. orienteringsbanko på bakken – i drivvådt græs!
 4. translokation i salen.
- 6.-8. Velkomst til nyt skoleår. Når børnehaveklassen slutter sig til os på mandag, er vi 206 elever i 14 klasser med 19 lærere.
Velkommen til de nye lærere, Hans Hartebeck og Hans Iversen.
- 7.-8. Af en eller anden besynderlig grund dukkede Erik Jensen op allerede i dag efter en hurtig afslutning på en forhåbentlig vellykket ferie.
- 10.-8. I dag starter så børnehaveklassen med 12 elever. Velkomst ved skolebestyreren og fru Andersen. Til stede var også fru Kirsten Birkedal, der om kort tid overtager fru Andersens timer under hendes barselsorlov.
- 17.-8. Møde i aften med de forældre, der har vist interesse for en foreslået pasningsordning for elever i de små klasser, der må vente på hjemtransport, eller hvor andre forhold gør det ønskeligt, at børnene kan blive på skolen under opsyn efter deres sidste time. Ca. halvdelen af de positivt interesserede forældre var mødt op. Det skulle senere vise sig, at tilslutningen ikke var stor nok, til at ordningen kunne iværksættes.
- 18.-8. Indbrud på skolen i nat. Ind gennem yderdør øst, brudt låsene op til kontor, lærerværelse og GH. Professionelt arbejde! Begrænset udbytte: nogle cigaretter, nogle lommeregner, et par stopure samt »telefonsparekassen«.
Anmeldt til kriminalpolitiet og til forsikringen.
- 21.-8. 2. og 3. klasserne med fru Geertsen og fru Schou

- på tur til Ebeltøft og Mols.
- 3.-9. 9. og 10. klasserne sendes ud i erhvervspraktik.
 - 14.-9. Modtaget som gave fra Henning Knudsen, Randers, årg. 1951, jubilæumsbogen »Søkbøstaden Randers«. Tak til giveren!
 - 16.-9. Merete og Aksel Andersen har forøget familien med en stor dreng på 7 pund. Alle har det godt. Til lykke, til lykke!
 - 17.-9. Forældremøde for 7. a ved Erik Jensen.
 - 23.-9. I 1., 2. og 3. lektion overværer 8., 9. og 10. klasserne narkofilmen »Jeg anklager« af Ib Makwarth, der selv er til stede bagefter med et oplæg til debat, og der var åbenbart nok at debattere, – det strakte sig et godt stykke ind i 4. lektion.
 - 24.-9. 4. classes forældremøde. Velbesøgt møde med indlæg af klasselærer Faurholt og dansklærer fru Rasmussen.
 - 30.-9. Forældrerådsmøde kl. 19.30. Bestyrelsesmøde kl. 19. – Fælles forældremøde i salen kl. 19.30 med ca. 85 deltagere. Vedtagelse af ny fundats, ophævelse af forældrerådet, nyvalg til bestyrelsen, afsked med K. Vester-Petersen efter 21 års formandskab og med dyrlæge Rasmussen efter samme årsmål i bestyrelsen samt genvalg af Carsten Gotfredsen som tilsynsførende.
 - 6.-10. Sparekassen Bikuben har udskrevet en jubilæumstegnekonkurrence.
I dag er det sidste frist for aflevering af kunstværker, og der kom mange.
 - 2.-10. 7. a på ekskursion til Århus med Erik Jensen. Besøg på rådhuset, i domkirken, Den gl. By og Naturhistorisk Museum.
Efter skoletid fik man i biografen til en Walt Disney-film. Afrejse kl. 10.08, hjemkomst kl. 21.03.
 - 10.-10. Efter konstituerende bestyrelsesmøde samles den gamle og den nye bestyrelse, det afgående forældreråd og skolens faste personale i salen for på behørig vis at takke de afgående og specielt for at hyl-

de de to 21-års veteraner, K. Vester-Petersen og
P. Rasmussen.
17.-10. Og så er der efterårsferie!

KUN SMÅ VAR SKOLENS STUER

☆

Kun små var Skolens Stuer, og snæver var dens Gaard. Men unge Kræfter
banede dens Vej - e. De gav den, hvad de havde, den voksede
Aar for Aar, og der blev Plads, saa ret man kunde lege.

Kun små var skolens stuer, og snæver var dens gård.
Men unge kræfter banede dens veje.
De gav den, hvad de havde. Den voksede' år for år,
og der blev plads, så ret man kunne lege.

På bakken løftede' møllen sin vinge imod sky.
Syrenen blomstrer rigt bag troldens hjerte.
En solsort bygger rede i piletræers ly.
Kastanien tænder blusset i sin kærte.

Højt over skolens tag hæver tårnet nu sin tind.
På fløjen gryets første stråler falder.
Hver morgen går en ungdom bag skolens mure ind.
Da ringer klokken. Dagens gerning kalder.

Axel Munch.

Sidste skoledag, den 21. maj 1981

Dagen i glædens tegn (sorgens ???)

Den længe ventede og frygtede dag startede kl. 06.00 med at Ryomgård Realskole blev invaderet af 15 ukendelige individer medbringende larmende rockmusik for fuldt drøn, 200 halve, usmurte rundstykker, 10 liter ubrygget, stærk kaffe. I løbet af få minutter blev 10. kl.'s ellers så kedelige klasseværelse forvandlet til et stemningsfyldt lokale.

Hele lærerværelsesbesætningens morgenfriske medlemmer mødte kl. 07.00 i godt humør, ved tanken om befrielsen af de alt for aktive elever. Efter indsamlingen til giro 413, med ønske om at høre »De gamle elevers sang«, forløb 1. lektion for skolens øvrige elever nogenlunde normalt. Imedens var der trafikkaos foran Ryomgård Realskole p.g. af 10. kl.'s rundstykkeparagraf.

Kl. 09.30 overtog 10. kl. hr. K. Basse's ellers udmærkede morgenandagt med en hjemmelavet vrøvlevise, hvori lærerne var hovedpersoner. Lærerne måtte pænt overtage vores hårde bænke, medens vi overvågede dem fra »vores« polstrede stole.

Derefter besteg Jesper talerstolen og fremførte »EKKOTALLEN«. Ekkoet var tre gemte elever, der efter tilskuernes mening gjorde talen fuldendt. Talen begyndte således:

Mine damer og herrer, herskaber, ondskeer, klædeskaber og svangerskaber (*ekkoet fortsætter aber, aber, aber...*). Jesper berørte både den udviklede grammatik (*ekko: tik, tak, tik...*), og tyranniske skoleinspektører (*ekko: ører, ører, ører...*). Talen var skrevet af hårdtarbejdende, uopslidelige, lynintelligente, aktive, altid opmærksomme og lydige disciple – (sådan havde vi karakteriseret os selv i talen). –

Senere fulgte forskellige arrangementer bl.a. flødebollespisningskonkurrence mellem Stig Jensen og Erik Jensen. 1. pladsen gik til Erik Jensen, præmien var regningen på flødebollerne. Taberen var Stig Jensen, trøstepræmien var 5 liter kaffe.

På forespørgsel havde fru Agnethe Pedersen forberedt en tale på dansk, tysk, engelsk, fransk og latin om emnet »Kærlighed«. Dette fik hun elegant drejet over på vores kærlighed til skolearbejde.

Senere mødte alle lærerne, iført sportstøj, op på sportspladsen til rundboldkamp mod 10. kl. Allerede efter 3 minutters spil holdt lærerne kaffepause midt på »stadion«. Det var ikke en overraskelse, at 10. kl. vandt 19 - 7.

Dagen sluttede med karamel- og vandudsmidning fra balkonen.

Helene Vonsild - Hanne Møller Jensen.

Morsom 10. klasse.

Praktiske oplysninger om skolen

Siden 1. august 1960 har Ryomgård Realskole været en selv-ejende institution.

Det hidtidige vedtægtsmæssige grundlag for institutionen har været skolens fundats af 7. juni 1960.

Umiddelbart før forældre- og medlemsmødet den 30. september 1981 vedtog den daværende bestyrelse en ny og à jour-ført fundats. Denne søges nu godkendt af undervisningsministeriet, og når det er sket, vil den blive tilstillet forældre og andre institutionsmedlemmer.

Af ændringer i forhold til den gamle fundats skal her blot nævnes, at der for fremtiden er valg til bestyrelsen hvert år, idet der i 3 på hinanden følgende år vælges henholdsvis 2, 2 og 3 bestyrelsesmedlemmer.

Bestyrelsen

Efter valget ved medlemsmødet den 30. september 1981 og påfølgende konstituering ser bestyrelsen således ud:

1. *Formand:* kontorchef Per Bendix, Marienhoffgården, 8550 Ryomgård, tlf. (06) 39 45 56 eller (01) 12 86 00.
2. *Næstformand:* Bankdirektør N. P. Bager, Park Allé 7³, 8000 Århus C, tlf. (06) 19 96 97 eller (06) 36 71 21.
3. *Sekretær:* Børneforsorgspædagog fru Kirsten Wiese, Axel Munchsvej 9, 8550 Ryomgård, tlf. (06) 39 49 40.
4. Ejendomshandler Jørgen Holm-Pedersen, Slotsgade 3, 8550 Ryomgård, tlf. (06) 39 49 00.
5. Direktør Frederik Jensen, Lillerupvej 8 B, 8410 Rønde, tlf. (06) 37 21 73 eller (06) 13 17 22.

6. Stud. med. fru Birthe Bang Sørensen, Margrethelundvej 24, 8550 Ryomgård, tlf. (06) 39 44 96.
7. Tømrermester N. P. Pedersen, Solbakkevej 5, 8550 Ryomgård, tlf. (06) 39 42 75.

Forældrerådet,

som har virket siden 1970, foreslog sig selv nedlagt ved forældremødet den 30. september. Forsamlingen vedtog nedlæggelsen – dog ikke enstemmigt.

Tilsynsførende i henhold til lov om private skoler er overlærer Carsten Gotfredsen, Huldremosevej 54, 8586 Ørum Djurs.

Skolebestyrer K. Basse Kristensen træffes som regel hver skoledag kl. 12.10 - 13.00 på skolens kontor, tlf. (06) 39 40 02. Skolebestyreren privat, Vibevej 19, Ryomgård, tlf. 39 41 35.

Viceskoleinspektør A. V. Pedersen, Poppelvej 7, 8550 Ryomgård, tlf. privat (06) 39 43 59. Viceskoleinspektøren har også den daglige kontakt med kostafdelingen.

Lærerrådsformand: fru Birgit Nielsen, Frelling, 8560 Kolind.

Skolelæge: P. Kraunsø, 8581 Nimtofte.

Skolepsykologisk bistand: Skolepsykologisk kontor, Grenå.

Sundhedsplejerske: fru Lene Buch.

Daglig ledelse af kostafdelingen: Hedvig og Egon Danielsen, Torvegården, 8581 Nimtofte, tlf. (06) 39 81 15.

Pedel: Preben Nebel, Nordlyvej 4, Ryomgård, tlf. 39 40 87.

Skolebetalingen

Betalingen omfatter undervisning, bogleje og nødvendige materialer. Fra 1/1 1982 gælder følgende satser:

Børnehaveklasse	220 kr. pr. rate
1. - 4. klasse	220 kr. pr. rate
5. - 7. klasse	280 kr. pr. rate
8. - 10. klasse	325 kr. pr. rate

Skolepengene opkræves i 11 rater og forfalder forud. Der betales fuld rate for den måned, i hvilken elever begynder skolegangen. Ved udmeldelse i årets løb betales fuld rate for den måned, hvori udmeldelsen finder sted. Ved indbetaling på giro 6 03 89 13 er postvæsenets kvittering gyldig over for skolen. Den enkelte rate bedes indbetalt inden den 10. i måneden.

Skolen forbeholder sig ret til at tilskrive restancebeløbene renter. Bliver restancen $\frac{1}{2}$ år gammel, kan den overdrages til retslig incasso.

Forsømmelser

Skolen har pligt til at føre protokol over elevforsømmelser.

Når en elev forsømmer skolen på grund af sygdom, skal forældrene give skolen besked derom.

For korte sygeperioders vedkommende kan det gøres ved, at eleven møder med en erklæring fra hjemmet første skoledag efter sygdommen.

Ved længere sygdomsperioder forventes det, at skolen får besked snarest muligt.

Skolen forbeholder sig ret til - i undtagelsestilfælde - at kræve lægeattest.

I ganske særlige tilfælde - store familiebegivenheder og lign. - kan en elev fritages for skolegang efter *forud* indhentet tilladelse fra skolens kontor.

Befordringsudgifter

Lov om friskoler og private grundskoler m.v. af 8. juni 1977 indeholder bestemmelser om hel eller delvis dækning af befordringsudgifter. Det hedder heri bl.a.:

Kommunen dækker efter ansøgning udgifterne til befordring med offentlige transportmidler mellem skolen og hjemmet eller dets nærhed for de børn i friskoler og private grundskoler, som er hjemmehørende i kommunen, og hvis skolevej opfylder betingelserne i folkeskolelovens § 25, stk. 1, nr. 1 eller 2.

Der er følgende afstands begrænsninger:

1. For børnehaveklasse og 1. - 3. klasse skal afstanden være mellem $2\frac{1}{2}$ og $12\frac{1}{2}$ km,
2. for 4. - 6. klasse mellem 6 og 16 km,
3. for 7. - 9. klasse mellem 7 og 17 km og
4. for 10. klasse mellem 9 og 19 km.

Ansøgningsskema kan fås på skolen.

Støttemuligheder

Legater

Til skolen er knyttet følgende legater:

1. Skolebestyrer Axel Munchs friplads.
2. Dagmar og Erik Munchs mindelegat.
3. Villy Halts legat.

Disse legater opslås på skolen i april måned og tildeles som hele eller delvise fripladser.

Søskendemoderation

Forældre, der har flere børn gående på skolen samtidig, kan få nedslag i betalingen. For tiden gælder følgende regler:

1. barn betaler fuldt ud, 2. barn betaler $\frac{3}{4}$, 3. barn $\frac{1}{2}$ og 4. barn $\frac{1}{4}$.

Denne søskendemoderationsordning gælder klasserne fra 1. til og med 10. årgang.

Statens fripladstilskud

Fra statens side ydes et mindre beløb som fripladstilskud til elever i private skoler.

I Lov om friskoler og private grundskoler m.v. af 8. juni 1977 hedder det i § 17:

Til nedbringelse af skolepengene ved friskoler og private grundskoler, der opkræver skolepenge på et takstmæssigt fastsat grundlag, yder staten inden for et årligt fastsat beløb fripladstilskud til elever, som ikke er fyldt 18 år ved skoleårets begyndelse.

Stk. 2 Fripladstilskuddet beregnes under hensyn til elevens og forældrenes økonomiske forhold.

Stk. 3. Undervisningsministeren fastsætter regler om beregning og udbetaling af fripladstilskuddet.

Skema til ansøgning om dette tilskud fås på skolen før sommerferien.

Statens Uddannelsesstøtte

Statens Uddannelsesstøtte er begrænset til at gælde uddannelsessøgende, der er fyldt 18 år. Det vil i praksis sige, at kun enkelte »ældre« elever i 10. årgang kan søge.

Forældrekontakt

Skolen bygger på et gensidigt tillidsforhold mellem forældre

og skole. Kontakten til forældrekrædsen søges opretholdt ad forskellige veje:

1. *Elevens faglige standpunkt:*

Tre gange årligt giver skolen forældrene meddelelse om deres børns standpunkt gennem standpunktsbøger, der skal forevises hjemme, underskrives af forældrene og tilbageleveres til skolen.

2. *Klasseforældremøder:*

Skolen stiler efter at nå et klasseforældremøde for hver klasse i løbet af skoleåret.

I nogle tilfælde udvides forældremødet til et forældre- og elevmøde.

3. *Forældrekontaktaftener:*

Den første torsdag i månederne november og marts holdes kontaktaften, hvor alle skolens lærere er til stede på skolen – i hver sit lokale.

4. *Forældreuge:*

I ugen fra 25. januar til 29. januar 1982 holdes en såkaldt »åbent-hus-uge«, hvor forældre, der har tid og lyst, kan følge undervisningen i deres barns klasse og i det hele taget få et indtryk af skolens dagligdag.

Ferieplan for resten af skoleåret 1981/82

Juleferie: Onsdag den 23. dec. – søndag den 3. jan.

Vinterferie: Lørdag den 13. febr. – søndag 21. febr.

Påskeferie: Lørdag den 3. april – mandag den 12. april

St. Bededag: Fredag den 7. maj

Kr. Himmelfartsdag: Torsdag den 20. maj – søndag den 23.

Pinse: Lørdag den 29. maj – mandag den 31. maj

Sommerferie: Fra lørdag den 19. juni

Alle de nævnte datoer inclusive.

25 år - årgang 1957

To af jubilæumsholdene 1982

10 år - årgang 1972

Personalia

I avisen har vi set:

Inge Lise Hald, Ryomgård, årg. 71, gift med Flemming Christensen. Kirsten Hald, Ryomgård, årg. 69, gift med Ib Melsen. Jytte Andersen, Ryomgård, årg. 72, gift med Jens Erik Bech. Mette Skriver, Mørke, gift med Knud Erik Nielsen. Bente Pedersen, Koed, årg. 72, gift med Gert Nielsen. Gurli Holm Pedersen, Ryomgård, årg. 74, gift med Gert Nielsen. Bent Madsen, Pindstrup, årg. 75, gift med Dorthe Jensen. Connie Thygesen Hansen, Pindstrup, årg. 76, gift med Per Krogh Simonsen. Grethe Kromann Hansen, Sjørup, årg. 71, gift med Stig Krogh. Dorthe Nielsen, Mørke, årg. 74, gift med Jens Erik Elsig. Kent Knudsen, Ryomgård, årg. 70, gift med Britta Sørensen.

Hugo Vinderslev, årg. 1919, og frue fejrede den 6. febr. 1981 deres guldbryllup.

★ ★ ★

Fhv. Skoleinspektør Rudolf Simonsen, Grenå, årg. 29, er død. Hans Kærholm, årg. 55, er død.

★ ★ ★

Med udsendelsen af dette årsskrift vil redaktionen gerne takke for de indsendte manuskripter og andre bidrag, der er med til at skabe et elevskrift i ordets bedste betydning.

Rubrikken personalia er altid vanskelig at få så fyldestgørende som ønskelig, og derfor vil vi gerne bede medlemmerne om at meddele ting af interesse, såsom gamle elevers giftermål, eksaminer o.lign. til redaktionen. På forhånd tak.

Samtidig vil vi gerne ønske alle medlemmerne en god jul og et godt nytår.

Hanne Hove-Nielsen

Torben Jensen

N. A. Højholt

DE SOVENDE VINDE

☆

De sovende Vinde er vakte af Blund, det lysner bag
 Bakke og Aas; og atter saa drager den
 Nat for en Stund mod u - kendte Ri - ger sin Kaas

De sovende vinde er vakte af blund,
 det lysner bag bakke og ås,
 og atter så drager den nat for en stund
 mod ukendte riger sin kås.

Slet intet vi véd om dens sælsomme færd,
 men lidet vi agter derpå;
 thi morgenen kommer, og dagen er nær,
 og himlen er lysende blå.

Se, strålerne spille på borgtårnets tag,
 hør sangen fra busk og fra krat.
 Vi vender vort blik mod den kommende dag
 og glemmer den flygtende nat.

Axel Munch.

Årsoversigt 1. juni 1980 - 31. maj 1981

Indtægter

Bankbeholdning	1.901,70
Girobeholdning	3.439,21
Gæld til mindefond	340,00
Kontingenter	15.060,00
Salg af Ryom-Sange	28,00
Elevfest	920,00
Renter	169,25
	<u>21.858,16</u>

Udgifter

Årsskrift	12.633,50
Porto	1.772,20
Gaver og blomster	327,00
Overført til mindefond	100,00
Elevfest (musik m.v.)	1.028,50
Bankbeholdning	2.571,66
Girobeholdning	3.335,30
Kassebeholdning	90,00
	<u>21.858,16</u>

Status pr. 31. maj 1981

Aktiver	5.996,96
+ passiver	<u>340,00</u>
	<u>5.656,96</u>

Grenå, den 10. oktober 1981

Jens Daugaard

Regnskabet revideret og godkendt.

Ryomgård, den 20. oktober 1981

Jørgen Holm-Pedersen

Randers, den 20. oktober 1981

K. Vester-Petersen

Elevforeningens bestyrelse efter generalforsamlingen den 24. oktober 1981:

K. Basse Kristensen, Vibevej 19, 8550 Ryomgård (fmd.), tlf. (06) 39 41 35.
 Torben Jensen, Plantagevej 20, 8961 Allingåbro (redaktør). Nina Bluhme
 (tidl. Christiansen, årg. 55), Haslevangsvej 47, 8210 Århus V. Else Tøm-
 merby (tidl. Sørensen, årg. 55), Gyvelskrænten 29, 8961 Allingåbro, tlf.
 (06) 48 16 24 (sekr.). N. A. Højholt, Solbakkevej 7, 8550 Ryomgård (redak-
 tør). Hanne Hove-Nielsen, Ny Ryomgård, tlf. (06) 39 44 58 (redaktør).
 Jens Daugaard, Vibevej 23, 8550 Ryomgård, tlf. (06) 32 45 27 (kasserer).